

Genezis (2009-2010 2. félév)

Kötelező tantárgy

A félév tematikája:

- 1.) Bevezetéstani ismeretek
- 2.) Teremtés
- 3.) Bűneset és a bűn megsokasodása
- 4.) Vízözön és Babel

Követelmény

kollokvium (írásbeli)

A számonkérések anyaga: **a kötelező irodalom és az órai előadások anyaga**

A képzési követelményt az a hallgató teljesíti, aki a számonkérés anyagát minimum 60 %-os szinten elsajátította.

Kötelező és ajánlott irodalom

Kötelező irodalom

- Jegyzet (internetről letölthető)

Ajánlott irodalom

- Archer, Gleason L.: *Az ószövetségi bevezetés vizsgálata*, Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest 2001. (von.részek)
- Behe, Michael: *Darwin fekete doboza*, Harmat Kiadó, Budapest, 2002.
- Blocher, Henri: *Kezdetben*, Harmat Kiadó, Budapest 1998.
- Cremo, Michael A. – Thompson, Richard L.: *Az emberi faj rejtélyes eredete*. Védikus Bölcsellettudományi Szabadegyetem, Budapest, 1997.
- Davis, Paul: *Isten gondolatai*, Kulturtrade Kiadó, Budapest, 1995.
- Dembski, William A.: *Intelligens tervezettség*. Laurus Kiadó, 2007.
- Evva Ferenc: *A földi élet keletkezésének hipotézisei ma – kritikai elemzés*. Kairosz Kiadó, Budapest, 2004.
- Werner, Gitt: *A teremtés bibliai tanúságtétele*, Evangéliumi Kiadó, Bp., 1996.
- Gitt, Werner: *A csodálatos ember*. Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió, Budapest, 2003.
- Gitt, Werner: *Kezdetben volt az információ*. Evangéliumi Kiadó, Budapest, 1998.

- Gitt, Werner: *Logosz vagy káosz?* Evangéliumi Kiadó, Budapest, é.n.
- Gitt, Werner – Vanheiden, K. H.: *Ha az állatok beszélni tudnának.* Evangéliumi Kiadó, Budapest, 1991.
- Jeszenszky Ferenc: *Az evolúció a termodinamika és az informatika fényében.* Sola Scriptura, 2002/2. 32–36. old.
- Jeszenszky Ferenc: *Tudományos elmélet-e az evolúció?* Magyar Tudomány, 1998., 9. szám, 1061–1064. old.
- Kraus, Naftali: *Mózes öt könyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995. Kuhn, Wolfgang: *A darwinizmus buktatói. Egy évszázados tévedés vége.* Kairosz Kiadó, Budapest, 2006.
- Morris, Henry M.: *A kreacionizmus*, KIA, Bp., 2000.
- *Mózes öt könyve és a haftárák* (Szerk.: Hertz, J.H.), Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984.
- Pury, Albert de – Thomas Römer : *A pentateuchos kutatás rövid története* Kiadó nélkül, Bp. 1994.
- Rózsa Huba: *A Genesis könyve I.*, Szent István Társulat, Budapest 2002.
- Tasi István: Az intelligens tervezés elméletéről. In: *Világosság*, bölcsészeti–akadémiai folyóirat. 2006/4. Budapest, Tudástársadalom Alapítvány. 63–77. old.
- Tóth Tibor: *Tudomány, hit, világmagyarázat.* Focus Kiadó, 2005

A vizsgára való felkészülést segítő kérdések

1. Bevezetőtan

Mózes 1. könyvének héber, görög és latin címe; Tóra fogalma; Pentateuchos fogalma; Szerzőségi kérdés: hol találjuk az első írott nyomát annak, hogy a zsidó hagyomány Mózeset ismerte el szerzőnek?; milyen három fő irányzat alakult ki a 18. században Mózes könyveinek szerzőségére nézve?; Wellhausen négy forrás elméletének részletes ismerete (jahvista, elohista, deuteronomista és papi forrás + redaktor); milyen érvei vannak azoknak, akik a mózesi szerzőséget tagadják? (kettős történetek, stílusbeli eltérések, anakronizmus); hogyan cáfolhatjuk meg a fenti érveket?; Milyen pozitív érveket ismerünk Mózes szerzősége mellett? (Legalább 3 ismerete); mettől meddig tartott időben az emberiség őstörténete?; hol olvashatunk az emberiség őstörténetéről a Bibliában?; Milyen főbb eseményei vannak az őstörténetnek?

2. Teremtés

teremtésméletek és fejlődésméletek fogalmai és összehasonlításuk (1 különbség és egy következtetés Zsid.11:3); intelligens tervezés fogalma; kreacionizmus fogalma; teista evolúció fogalma; honnan erednek a fejlődésméletek? (C. Darwin: Fajok eredete 1859); mi a jelentősége a teremtés-evolúció kérdésének?; a bibliai teremtéstörténet főbb ismertető jegyei (puszta szóval Zsolt.33:6; semmiből Zsid.11:3; befejezett; tervszerű; 6 nap alatt; az ember teremtésének méltósága – I. Móz.1:27 celem és dömut, Zsolt. 8:4-7; tökéletes teremtés I. Móz. 1:31); Isten mint kézműves Péld. 8:26-30; mi volt az ember feladata? (I. Móz.1:28 – az uralkodás helyes értelmezése Mát.20:25-28); Hol volt az Éden a Biblia szerint? (I. Móz.2:10-14 és Dán.10:4); Milyen volt az élet az édenben? (Legalább 3 információ); milyen két „intézményt” alapított meg Isten az Édenben? (szombat vö. Márk 2:27-28 és a házasság I. Móz. 2:21-22); Miért írja le a Biblia kétszer is az ember teremtését?; Mire tanít bennünket Éva teremtése? (Legalább 3 állítás) Mire tanítanak bennünket I. Móz. 2:24-25 versei? (Legalább 3 állítás)

3. Bűneset és a bűn megsokasodása

Miért engedte meg Isten a bűnt ? (II.Kor.3.17, Jel.12:4); Hogyan figyelmeztette Isten az első emberpárt a bűnre? (I. Móz.2:15-17); Miért kellett az embernek egy kertben laknia az egész föld feletti uralom ígérete ellenére? (Luk.16:10); Milyen volt az ember a teremtése után? (Préd.7.29); Ki volt Sátán? (Ján.8:44); Az első bűneset menete (pontok szerint Jak. 1:14-15 alapján); Mit jelent I. Móz.3.1? Mi alapján döntött Éva? (I. Móz. 3:6 vö. I. Ján.2:6); Mi alapján döntött Ádám? (I. Tim.2:14); Miért kellett volna az első emberpárnak bizalmatlannak lennie Sátánnal szemben? (Legalább 3 érv); Mit jelent az, hogy Isten átkot mondott a földre?; a bűneset azonnali következményei (Legalább 3); a bűneset hosszú távú következményei (Legalább 4); az ősevangélium elemzése (I.Móz.3:15); Isten első áldozat bemutatása (I.Móz.3:15 vö. I.Móz.12:3, I. Móz.4:1, Jel.12.fej., Róm.16:20); Mire utalt előre az áldozati bárány? (Ján.1:29); Miért nem hagyja az Isten a bűnt büntetlenül? (Ésa. 26:10); Miért kell az embernek meghalnia? (Róm.6:23 és Róm.5:12); Mi a megváltás? (Ján. 8:34 és I. Pét.1: 18-20); Mi a megváltási terv és mikor született? (Efézus 1:9-11; I. Kor.4:9); Miért szerette Isten jobban Ábelt mint Ábelt? (Zsid.11:4); Mi volt a különbség Káin és Ábel áldozata között? (hálaáldozat, bűnért való áldozat); Miért gyűlölte Káin Ábelt? (I. Ján.3:12); Hogyan próbálta Isten figyelmeztetni Káint? (I. Móz.4:6-7 vö. I. Pét.4:8); Hogyan viselkedett Káin a gyilkosság után? (I. Móz.4.9-10, 13); Kikre utal I. Móz.4:14?; Kiktől szaporodott el az emberiség Ábel megölése után? (I. Móz.5.4); Mi okozta ezután a bűn gyors terjedését? (nem

volt igazságszolgáltatás I. Móz. 4:15 és a káiniták és séthiták összeházasodása I. Móz.6:1-2 vö. Zsolt.82:6 és Róm. 8:14; készakarva elutasították Istent Jób.22:15-18)

4. Vízözön és Babel

Hogyan foglalta Isten össze a vízözön előtti világ állapotát? (I. Móz.6:5, 11-12); Mit jelent I. Móz.6:6? Hogyan jellemzi Noét a Biblia? (I. Móz.6:9, Zsid.11:7); Hogyan próbálta Isten figyelmeztetni a világot a közelgő ítéletre? (II. Pét.2:5); Miért volt szükség a föld vízözön általi pusztulására? (a bűn fékezése); Hol erősíti meg az Újszövetség a vízözön tényét (Mát.24:37-39, II.Pét:3:3-9); Különbségtétel a tiszta és tisztátalan állatok között (I.Móz.7:2); Miért kellett Noénak és családjának várakoznia a bárkában 7 napig?; Mikor történt a vízözön (1656 évvel a teremtés után); Hogyan lehetett annyi víz, hogy ellepte az egész földet? (két forrásból táplálkozott a víz I.Móz.7:11-12); Meddig tartott az özönvíz? (Kb. 1 év); Milyen bizonyosságai lehetnek a vízözönnek? (Legalább 3); Változások a vízözön után: a földfelszín kialakulása (Zsolt.104:6-9); szivárvány-szövetség, évszakok, állatok félelme, étrend változás, életvédelem (I. Móz.8:21-9:17); életkorok csökkenése (I.Móz.10.fej); Melyik bibliai fejezet tájékoztat a nemzetek eredetéről? (I. Móz.10.fej.); Mikor történt a Bábeli toronyépítés? (4. nemzedék a vízözön után vö. I. Móz.10:25); Miből készült a torony? (I. Móz.11:3 –agyag és szurok, lásd zikkurát); Milyen parancsot hágtak át az emberek a bábeli torony megépítésével? (I. Móz.9:7 vö. I. Móz.11.4); Milyen cél vezérelte ezen kívül a bábeli torony építőit? (éigig érő torony Istenig, névszerzés vágya); Mit jelent, hogy az Úr „leszállt”? (I. Móz.11:5); Miért lépett közbe Isten?(a bűn fékezése); Mit jelent a Babel név?; Milyen bünt fékező cselekedetei voltak Istennek az őstörténet idején? (figyelmeztetés a bűn előtt pl. Ádám-Éva és Kain esetében; özönvíz, életvédő törvények a vízözön után, Bábelnél a nyelvek összezavarása)